

Vereniging van
Nederlandse Gemeenten

Interprovinciaal Overleg

De toekomst van het Europese Cohesiebeleid ná 2013

REGIO'S EN GEMEENTEN WERKEN SAMEN AAN EEN
STERK EN DUURZAAM EUROPA

VNG-IPO position paper

Januari 2008

De toekomst van het Europese Cohesiebeleid ná 2013

REGIO'S EN GEMEENTEN WERKEN SAMEN AAN EEN STERK EN DUURZAAM EUROPA.

Inleiding

1. We staan aan het begin van de discussie over een nieuw Europees regionaal beleid (Cohesiebeleid) ná 2013. Voor het IPO en de VNG is de discussie over het regionale beleid primair een inhoudelijke discussie. De samenwerking en partnerschappen die door het Europese Cohesiebeleid ontstaan, zowel binnenlands als over de landsgrenzen heen, hebben aangetoond dat het Cohesiebeleid een belangrijke bijdrage levert aan het versterken van de sociaal-economische positie van gemeenten, provincies en de lidstaat Nederland. Het Cohesiebeleid leidt ook tot een versterking van het Europese integratieproces en daarmee tot zichtbaarheid van de EU voor de burger. Dit rechtvaardigt in onze ogen een voortzetting van het Cohesiebeleid in alle lidstaten van de EU ná 2013. In onderstaande notitie gaan wij nader op dit standpunt in.

Ervaringen uit het verleden

2. De Nederlandse provincies en gemeenten, verenigd in het Interprovinciaal Overleg (IPO) en de Nederlandse Vereniging van Gemeenten (VNG), nemen actief deel aan het debat over de toekomst van het Cohesiebeleid. Wij hopen hierbij in nauwe samenwerking met de Nederlandse regering te kunnen opereren, opdat de lidstaat Nederland een leidende rol speelt in het debat in Brussel over de toekomst van het regionale beleid. De vorige begrotingsdiscussies, waarbij de Nederlandse regering zich voornamelijk op het financiële aspect concentreerde en minder op de inhoud van het beleid, hebben wij als een gemiste kans ervaren. Als gevolg hiervan moest Nederland aan de zijlijn toekijken hoe andere lidstaten de inhoud van het voor provincies en gemeenten belangrijke beleidsterrein bepaalden. Dit leidde bovendien tot een substantiële vermindering van de beschikbare middelen voor de uitvoering van regionale ontwikkelings-programma's in Nederland in de huidige programmaperiode (2007-2013).
3. De nieuwe structuurfondsenprogramma's in Nederland staan in de starthouding. Hiermee begint een nieuwe periode waarin de Nederlandse provincies en gemeenten gezamenlijk, met behulp van Europese fondsen, hun economische structuur versterken en de werkgelegenheid bevorderen. In Brussel worden echter momenteel al de voorbereidingen getroffen voor het Cohesiebeleid ná 2013. Mede in het licht van het debat over de toekomst van de Europese begroting ('budget review'), is het daarom belangrijk om nu al te kijken naar de toekomstige invulling van het Europese Cohesiebeleid.
4. Het Cohesiebeleid levert een wezenlijke bijdrage in de totstandkoming van regionale groei en werkgelegenheid. Provincies en gemeenten ervaren de bijdrage uit de EU-structuurfondsen als een belangrijke aanvulling op de nationale beleidsinzet neergelegd in de nota's Ruimte, Pieken in de Delta, Agenda Vitaal Platteland en hun eigen lokale en regionale economische programma's. Met de EU-steun kunnen dergelijke programma's sneller, beter en in samenhang met elkaar worden uitgevoerd. De EU-middelen versterken hiermee de sociaal-economische ontwikkeling op lokaal, regionaal én nationaal niveau. Dit beeld wordt onderschreven door het Vierde Cohesieverslag van de Europese Commissie.¹

¹ Europese Commissie, Groeiende regio's, groeiend Europa. Vierde verslag over de economische en de sociale cohesie (Luxemburg 2007)

Volgens het Cohesieverslag zijn tijdens de periode 2000-2006 in de doelstelling 2-gebieden in Frankrijk, Duitsland, Spanje, Zweden, het Verenigd Koninkrijk én Nederland in totaal 450.000 nieuwe arbeidsplaatsen gecreëerd. In dezelfde periode is het absolute BBP in de meeste nieuwe lidstaten als gevolg van het Cohesiebeleid met 2,8 % gestegen en zijn daarmee ongeveer 570.000 banen extra gecreëerd. Tot het jaar 2015 – met inbegrip van de programmaperiode 2007-2013 – wordt verwacht dat het BBP in de nieuwe lidstaten met maximaal 9,3 % zal groeien en 2 miljoen nieuwe arbeidsplaatsen zullen ontstaan.

De meerwaarde van het Cohesiebeleid

5. Via het Cohesiebeleid leveren regio's en gemeenten een directe bijdrage aan het realiseren van de doelstellingen op het gebied van economische groei en werkgelegenheid (Lissabonstrategie) en duurzaamheid (Göteborgstrategie). Bovendien vormt het Cohesiebeleid een goed instrument voor een gebiedsgerichte aanpak (bijv. hoogwaterproblematiek). Het bevordert een integrale benadering, waardoor tussen de verschillende beleidssectoren coherentie ontstaat.
6. Voor de Nederlandse provincies en gemeenten is het Europese Cohesiebeleid in het bijzonder van belang door de methodiek van het beleid. De structuurfondsenprogramma's zorgen er voor dat verschillende sociale, economische en maatschappelijke partners uit de regio's en gemeenten bijeen worden gebracht (governance-aspect). Hierdoor worden regionale en lokale partnerschappen gecreëerd, die ook voor andere beleidsprogramma's kunnen worden ingezet. Het meerjarige karakter van de programma's zorgt voor continuïteit en schept daarmee ruimte voor een samenhangende en gestructureerde aanpak van problemen op het daarvoor meest geëigende niveau (subsidiariteit). De Europese fondsen zorgen bovendien voor een vliegwieleffect. Met het beschikbaar stellen van middelen uit de structuurfondsen, komen er sneller middelen uit de markt vrij voor gerichte investeringen in de regionale en lokale economieën.
7. Het Cohesiebeleid biedt ons veel mogelijkheden om samen te werken met andere regio's en gemeenten over de landsgrenzen heen. Het is een belangrijke stimulans voor grensoverschrijdende samenwerking, waarmee zowel het belang van de grensregio's als de lidstaten gediend wordt. Het Cohesiebeleid bevordert de uitwisseling van kennis en goede praktijkvoorbeelden. Daarmee dragen provincies en gemeenten via het Cohesiebeleid bij aan het Europese integratieproces. Het Cohesiebeleid draagt hiermee rechtstreeks bij aan de zichtbaarheid van de EU in de Nederlandse samenleving.

Het Cohesiebeleid in de toekomst

8. Wij zijn van mening dat de structuurversterking en omschakeling van de regionale en lokale economieën een continu proces is, dat ook ná 2013 nog om een aanzienlijke inzet vraagt. De toenemende concurrentie van opkomende economische machten buiten de EU zorgt hierbij voor een nieuwe dimensie. Daarnaast zullen de klimaat- en energiedoelstellingen van de EU voor 2020 nieuwe eisen stellen op het gebied van duurzaamheid van de regionale en lokale economieën. Verder vragen de demografische ontwikkelingen om bijzondere aandacht bij de toekomstige ontwikkeling van regio's en gemeenten.
Dit speelt vooral op het platteland, waar het Cohesiebeleid kan bijdragen aan de omschakeling van de agrarische sector. Het bevorderen van de kenniseconomie en innovatie, in het bijzonder het verhogen van de investeringen in onderzoek en technologische ontwikkeling, moet in de toekomst een centraal punt van het Cohesiebeleid blijven. Dit sluit nauw aan bij de aanbevelingen van de Commissie aan

diverse lidstaten, waaronder Nederland, in het kader van de Nationale Hervormingsprogramma's Lissabonstrategie. In aansluiting hierop zullen het opleiden en (om)scholen van bepaalde, met werkloosheid bedreigde bevolkingsgroepen, en het inzetten op duurzaamheid ook in de toekomst speerpunten dienen te blijven van het Cohesiebeleid. Voorwaarde is wel dat de beperkte middelen hierbij zo efficiënt mogelijk kunnen worden ingezet. Dit vraagt om een verdergaande vereenvoudiging van de huidige systematiek.

9. Wij pleiten ook voor een integrale beleidsmatige inzet van de Europese fondsen op regionaal niveau. Het gaat hierbij niet alleen om het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling (EFRO) en het Europees Sociaal Fonds (ESF), maar ook om het Europees Landbouwfonds voor Plattelandsontwikkeling (ELFPO). De huidige kunstmatige demarcatie tussen de EFRO- en POP II-programma's komt de effectiviteit van de programma's niet ten goede.
10. Een belangrijke voorwaarde is tenslotte dat het beheer van de structuurfondsenprogramma's verder vereenvoudigd wordt. De administratieve lasten bij de uitvoering van de programma's zijn voor zowel de decentrale overheden, als voor de kennisinstellingen en het bedrijfsleven zeer omvangrijk. Dit schrikt soms potentiële projectaanvragers af. De doelstelling om tot een single audit te komen wordt door ons van harte ondersteund.
11. Wij gaan er van uit dat de uitdagingen waar de Unie tot 2020 voor staat een inzet van alle lidstaten vereist. Gezien de grote toekomstige uitdagingen voor de regionale economieën is een gemoderniseerd Cohesiebeleid het meest geëigende instrument. Dat biedt tevens de Nederlandse provincies en gemeenten de gelegenheid om een bijdrage te blijven leveren aan de doelstellingen van de Unie op het gebied van welvaart, welzijn en duurzaamheid, en daarmee aan de verbetering van de concurrentiepositie van Europa in de wereld.

IPO en VNG

Het Interprovinciaal Overleg (IPO) is de koepelorganisatie van de 12 Nederlandse provincies. Het heeft in Brussel een ambtelijke voorpost: het Huis van de Nederlandse Provincies (HNP). Vanuit het Huis van de Nederlandse Provincies worden bij de Europese instellingen in Brussel zowel de afzonderlijke als de gezamenlijke belangen van de provincies behartigd.

Interprovinciaal Overleg

Postbus 16107

2500 BC Den Haag

Tel: +31 (0)70 8881212

www.ipo.nl

De Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) is de koepelorganisatie van de Nederlandse gemeenten. De VNG is de vereniging van en voor alle mensen, die bestuurlijk en ambtelijk in de Nederlandse Gemeenten werken. Samen met alle gemeenten stáát de VNG voor kracht en kwaliteit van het lokale bestuur. De VNG heeft in Brussel een ambtelijke voorpost, dat gevestigd is in het House of European Cities, Municipalities and Regions. Daarnaast werkt de VNG samen met veel andere organisaties en is lid van o.a. de Europese koepel van verenigingen, de Council of European Municipalities and Regions (CEMR) en de internationale koepel United Cities and Local Governments (UCLG).

Vereniging van Nederlandse gemeenten

Postbus 30435

2500 GK den Haag

Tel. +31 (0)70 3738393

www.vng.nl

Contactpersonen:

Mathijs Verhagen

Interprovinciaal Overleg

MVerhagen@ipo.nl

Frank Hilterman

Vereniging van Nederlandse Gemeenten

frank.hiltermanvng.nl

